

diti skušnja odsvetuje, ker sicer zemljo premočno izsesajo in jo preveč obsenčijo, kar zopet koreninam solnčno toploto jemlje in tako njihovo rodovitnost manjša. Jih širje narazen saditi pa tudi ne sodi, ker še s tem ne dosežemo ne večjih in ne lepših dreves pa tudi ne več in boljšega in lepšega, zdravejšega sadja.

Po gori priporočani saditvi na določenem zemljiščnem prostoru ravno toliko drevesne tvarine priraste, kolikor z visokodeblatimi drevesi po 6 metrov vsaksebi posajenimi. Haski toraj pritličnih gruškovich dreves se dajo na kratko v sledeče besede povzeti: ker so drevesa le bolj nizka se more sadje z njih lažje pobirati in se tudi tako lahko ne poškoduje ko pa sadje visokodeblatih dreves. Sadje se more o vsakem času pobirati, kar je pri visokodeblatih drevesih le takrat mogoče, kadar je zrak miren in ni vetra. Pa tudi tisto sadje, ki samo ob sebi skapa, se, ko ob tla vdari, ne poškoduje toliko, kakor če z visokih dreves pada na zemljo, ki je med pritličnimi drevesi obdelana in ne trda. Ker so pritlična drevesa bolj gostovejnata in nizka, vetri sadja ne morejo tako lahko sklestiti kakor z visokih dreves; tudi posamezna drevesa bolj gosto posajena dajejo neko posebno zavetje tudi najmočnejšemu vetru nasproti.

Dalje se mora tudi vrajtati, da pritlična drevesa prej rodijo. Nekatere gruške na kutine cepljene že v drugem in tretjem letu sad prinašajo tako da je dostikrat treba rani rodovitnosti v okoli prihajati s tem, da se sadni nasad poščipa, ker bi sicer drevesa na preveliko škodo rasti rodila. Od pritličnih dreves se sme tretje ali četrto leto dobro sadje pričakovati, od visokih še le v sedmem ali osmem letu. Pritlična drevesa tedaj dosti prej rodijo ko visokodeblata.

Gruškove sorte, kakor Vojvodica Angulemska, Duchesse d'Angoulime gruška klergovska, Beurre Clairgeau in gruška anžuska, Beurre d'Anjou, imajo debeli sad in so v sadovnjaku tudi ko pritlična drevesa rano godna in na kutino cepljena lepa in rodovitna. Kutina najlepše prospeva v pešnati nekoliko vlažni ilovici in zato ljubijo tudi pritlične na kutino cepljene gruške bolj vlažno stališče.

Ugovarja se tudi proti pritlikovcem, da so le kratkega življenja. Pa skušnje kažejo, da dosežejo starost od 30—40 let, v katerem času dokaj zdravega in lepega sadu rodijo. Kdor ima toraj pripraven vrt za gruške, vrt mora biti zaveten, zemlja rahla, globoko predelana, bolj ilovična ko pa peščena in zmerno vlažna, ta naj seže po pritličnih gruškovich drevesih in trud se mu bode izplačal. Iz rečenega je tedaj jasno, da pritlična drevesa kažejo za dobro obdelani sočivni vrt med sočivne gredice. Tu bodo gotovo taka drevesa svojo dolžnost storila.

Muhe v hlevih in kako jih pregnati.

M. Da preganjanje muh iz hlevov kaj izda, je pred vsem drugim na prvem mestu snažnosti

na dvorišči, v hlevu in pri živini treba. Najprej ne sme nič, kar bi muham hrano podajalo, po raznih mestih raztrošeno biti. Ostanki jedil, sadja, živalski izločki, pomije in vse take podobne stvari se morajo skrbno odstranjevati in zagrebati. Če ima hlev lesene stene, tako se morajo te z lugom vmivati in namakati. Kar gnoju in kompostu hasni, vse to je muham na kvar. toraj potrošanje gnoja z gipsom, polivanje z vitriolom, potrošanje s prstjo, steptavanje, obsenčavanje in zmerno zamakanje. Solnčna svetloba se mora, dokler je najhujša vročina po dne, od hleva odvrčati po zastorih, deskah, vejevji itd. Dalje je treba v hlevih limance razpotekniti, skledice s cukrovo sladko zastrupljeno vodo razpostaviti, vendar pa da živina ne more do nje. Na Laškem pod hlevnim stropom razpotezajo za prst široke bele lanene trake, ki so s kako z mišnico zastrupljeno barvo pobarvani, na ktere se muhe rade po noči vsedajo. Oni deli trupla pri živini, ki so muham najbolj izpostavljeni in kamor se najraje vsedajo, kamor pa s rep in drugi udje ne segajo, se morajo večkrat s stočnim lavorikovim oljem pomazati, ktere ga olja se muhe ogibljujejo. Najmarljivejše pokončevavke muh so lastavice, ktere je treba na vsak način vabiti, da se pri hiši nastanejo in gnejdijo.

M. Drn pod sadnim drevjem je temu škodljiv, ker drn vso vlago, ki je za prospevanje sadnega drevja potrebna, posrka in tudi druge hranivne snovi iz zemlje na se potegne. Iz zemlje, ki je z drnom preraščena, dosti več vlage izpuhti, nego iz take, ki nima drna. Sadno drevje se pa toliko prej posuši, kolikor manjša je moč zemlje vlago nazaj v sebi podržati, in kolikor bolj plitvo drevje svoje korenine poganja. Na peščeni zemlji in pod mladim drevjem je toraj drn zelo škodljiv. Globokokoreninaste rastline, kakor lucernska detelja, drevje še prej pomore.

M. Osat se zatre najbolje po primerni premijavi posejatve. Seveda tudi obdelovanje zemlje mnogo v dosego tega cilja pripomore. Repič n. p. je velik sovražnik osata, kjer stoji repičeva rastlina, tam se osat ne pokaže. Ako se v osmih letih med druge poljske sadeže enkrat repič poseje, se bode osat s tem do dobra pregnal.

M. Da ovce ne žrejo lastne volne, jim je treba borovega vejičja položiti ali jih pa z debelo mletim lupinenim zrnjem krmiti.

Lepega bikiča pinčgavskega plemena imajo na prodaj na vinorejskejši šoli v Mariboru. Kdor ga kupiti želi, naj se oglasi pri adjunktju g. Jul. Hanzeljnu.

Dopisi.

Iz Ormoža. (Novo društvo). Da se budi in širi narodna zavest in razni posebno pa gospodarski nauk in omika med slovenskim ljudstvom ormoškega okraja, da se branijo narodne in vse

druge pravice omenjenega ljudstva in pospešujejo materijalne in duševne koristi jegove, sklenoli so ormoški rodoljubi osnovati v ta namen katoliško slovensko političko društvo v Ormoži z imenom „Sloga“. Posebno potrebno postalo je povsod tako društvo v sedanjem času, ko se političko življenje močno razvija in v vse kroge prebivalstva sega. Zavesti se mora toraj kmet svojega političkega stališča, da potem značajno brani svoje pravo. Razvidevši to potrebo, predložili so rodoljubi ormoški pravila slavnej c. k. namestniji gračkej ter dobili od sl. c. k. okrajnega glavarstva ptujskega 23. t. m. sledeči odgovor v slovenskem jeziku: br. 9222. Gospodu dr. Ivanu Geršak-u, c. kr. notarju kot nadstojniku odbora za vstanovitev katoliškega slovenskega političkega društva „Sloge“ v Ormoži! Gospod namestnik so me z dopisom 7. t. m. br. 10103 pooblastili gospodu nadstojniku vstanovitelskega odbora naznaniti, da vstanovitev katoliškega slovenskega političkega društva „Sloge“ v Ormoži na podlagi predloženih pravil ni prepovedana. C. kr. okrajno glavarstvo v Ptujih dne 14. julija 1880. C. kr. okrajni glavar: Trautvetter m. p. — Kmalu sklicali bo se v Ormož zbor, da se društvo konstituira. Zategadelj opozorujemo vže naprej ljudstvo ormoškega okraja, da se tega velevažnega mu društva krepko oklene!

Iz Trsta. (Zavarovalnica) tudi na Štajerskem znana „Riunione adriatica di sicurtà“, obhajala je dne 21. jul. t. l. svoj občni zbor. Pri tej priliki je se zopet spoznalo, da ovi zavod redno napreduje v kljub temu, da je veliko zavarovalnic, ki druga drugelj napotkov in opovir delajo. Riunione adriatica obstaja uže 42 let in je v teku tega časa izplačala 90 milijonov goldinarjev zavarovanščine. Reservni fond ima 23 milijonov založenih. Delničarjem se izplača od lauskega dobička 36 fl. na vsako delnico. Zadnji čas je se društvu posrečilo v Dalmaciji pridobiti zavarovanje cerkvenih poslopij. Vse tamošnje škofije obiskal je društveni inšpektor g. M. Simettinger z velikim uspehom. Tega ima zabvaliti izvrstnim priporočbam milostljivih knezoškofov Mariborskega, Graškega in Celovškega.

Iz Frauheima ali Framu. (Še nekaj dodatkov k nesreči) dne 18. jul. t. l. naj objavi pri nas mnogo čislani „Slov. Gospodar!“ Toča je padala $\frac{3}{4}$ ure debela kakor lešniki, orehi, kokošja in gosinja jajca. V višjih legah sipalo je še večji led. V Rančah je tehtala po 1 stari funt. Pričela je pri sv. Aribu na visokem Pohorji. Pobito je na hribih vse, kar je bilo zeleno. Grozni nalive je splavil njive s krompirjem vred v nižave. Toča je prebila slamnate in ciglene strehe. V nekeji hiši so se ljudje pod mizo skrili. V Framu samem nastala je silna povodenj. Potrgalo je 5 mostov in 4 brvi. Deroča voda je tržaško veliko cesto preplavila in se potem razlila po najlepših njivah proti južnej železnici pri Račah. Mlinar Krajnc in njegovi so komaj smrti všli, ker je voda v hišo

pridrila. Cela fara frajhamska je zadeta, najbolj oni prebivalci, ki stanujejo v hribovitem in goratem delu župnije. Tukaj je se bati lakote. Fara šteje 92 kmetov in polkmetov, 127 želarjev in kočlarjev, 115 viničarjev in oferjev, skup 1987 duš. Par dni poznej t. j. 21. jul. udarila je strela v hišo Podkrižnikovo v Rančah. Pogorela je hiša in ves živež!

Iz Šmarijske okolice. (Letino) bodemo bržčas imeli prej slabo nego dobro. Osobito po naših goricah ali vinogradih nam kaj slabo kaže. Dne 21. maja nam je naredila slana veliko škode. Kar je ostalo, to pa je toča dne 21. jul. pobrala. Mnogim je pšenico in oves omlatila, koruzo in druge pridelke grozno zasekala. Vinogradi so kar suhi ostali. Nevihta je pritiskavala tako silovito, da je hrame podirala, drevje lamala. Še stari ljudje kaj enakega ne pomnijo. N srečneži vzdihujejo in stokajo, kaj bodemo jedli, s čim davke plačali, katerih je povsod dovolj. Tudi to nam dela veliko težavo, da so sejmi prepovedani in tako še menje do denarjev moremo!

Iz Saleške doline. (Nesreče). Blagega časa žetve se je vže zdavnej naš kmetič veselil, da mu bo dolgo zaželeno žito, rž in lepo rumena pšenica trud in delo obilo poplačala. Ali človek obrača, Bog pa obrne. Dne 20. t. m. je po mnogih krajih, zlasti vinogradih in polji, toča hudo potokla. In zopet 21. t. m. bila je tako huda deževna nevihta, da je po mnogih krajih celo kozolce podiralo in drevje ruvalo. Samo ob sebi se ume, koliko je zlasti turšica in drugo žito v tej hudej viharnej deževnej plohi trpelo. Ena nesreča je redko sama. Zadelala nas je še druga nesreča to pa na naših vrtilih, namreč gosenice, manjše od rženega zrna. Teh vse mrgoli in pleže po zelji in perje do golih reber požira. Zaporedoma nas torej nesreče obiskujejo, čemur pa ni čuda, ako pomislimo, kako ljudje dobrega Boga vsak dan žalijo. Pregrehe se množijo pri nas, o kakoršnih prej ni bilo čuti. Ni dolgo tega, kar so 3 nečloveške matere svoje lastne otroke usmrtille ter sebi greh in drugim nesrečo nakopale. St.

Iz Rogatca. Skoro neverjetno je, kako so nekateri ljudje surovi. V Žetalah je na primer dne 18. t. m. nekdo pivca obesil za noge pred mesnico, kakor to stori mesar s teletom. Hotel ga je zaklati, ako bi si ne bil življenja odkupil. Moral mu je obljubiti vso živino iz svojega bleva. Le še potem, ko je siromak to obljubil, spustil je surovež človeka iz telečjih vislic. Sedaj ga drži sodnija pod ključem, da v kajhi premišluje svojo turško surovost! — Nedavno je se v Rogatci obesil sicer priden tkavec, ker ga je baje sneha zaničevala, česar pa on prenašati ni mogel. Vendar je mogoče, da je strašno misel: sam sebe umoriti, v grozno djanje dognala huda toča, ki mu je ves pridelek pobila. Se vé, da ga niso mogli po krščanski navadi pokopati. Pogreb je torej bil, kakor da bi

kakšnega mačka pokapali. Bog nas varuj samomorskih mislij!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Svitli cesar bodo dne 18. avgusta stari 50 let. Mnogo skušani vladar bodo pri tej priliki zopet prejeli novih dokazov, kako so jim narodi avstrijski verno ndani! — Deželni zbori so dokončali svoje zborovanje; ta teden bil je zaključen gališki, dalmatinski in bukovinski deželni zbor. Ministerstvo grof Taaffejevo je s tem zopet pokazalo svojo spretnost, ker je vkljub dolgotrajnemu zborovanju državnega zbora našlo časa za deželne zборе, ki uže 2 leti niso bili sklicani. — Dunajski shod avstrijskih strelcev je tudi bil vrlo dobro obiskovan. vršen in dokončan. Vkljub temu, da so bili navzoči večidel sami Nemci, ni bilo do malega čuti o „nevarnosti nemštva“ pod ministrom Taaffejem, kakor so želeli nemško-judovski listi dunajski. Marveč domoljubje avstrijsko osramotilo je vse judovsko ščuvanje. To je vele pomenljivo znamenje! Tega ne more niti celjski freimaurer Forregger več motiti, čeravno si je prizadeval nemške strelce naščuvati zoper slovanske; res, grda lastnost poslanca voljenega v Celji itd. — Na Kranjskem hočejo si nemčurji pomagati z leganjem; nek ljubljanski kričač je v dunajske novine telegrafiral, da so slovanski kmetje ubili nemškega potnika v Škofji Loki. Vse je zlegano! — Vojaki dobijo nov navod za „ekserciranje“. Tako zvano naglo koračenje preneha; gledalo se bode menje na „marširanje“ več na streljanje. — Hrvat si res v hudih zadregah vsled svoje magjaroljubne politike. Nadejali so se, da bo kmalu vojna krajina spojena s Hrvatsko, a sedaj Magjari vidno vse odlagajo. Krajino smatrajo čedalje bolj kot magjarsko deželo. Kajti zakon o številjenji ljudi in živine objavili so ondi le v magjarskem jeziku. Kako mora to ponosite Hrvate jeziti!

Vnanje države. Turški sultan je res odbil sklep evropskih velevlad ter neče ničesar čuti, da bi Grkom prepustil mesta: Janino, Mezovo in Lariso. Vse se čudi in vprašuje, ali bodo vlade ovo zausnico mirno sprejele ali pa lažnjivega turškega divjaka zgrabile in v Azijo zahitile. Pravijo, da je 12 vojnih oklopnice uže na morji v Turčijo pod vodstvom angleškega admirala Semourja. Mogoče pa je, da se vlade pri tej priliki skregajo in zapletejo v boj. V tem slučaju bi turški zvijačniki imeli prav, ki se vedno zanašajo na razpor med evropskimi vladami. Doma se pa trdno pripravljajo na boj; iz Azije pozivljajo vedno več novincev; Bismark jim določilja oficirjev, le denarjev ni, ker Anglež neče Turkom ničesar več posoditi. Bolgari in Grki se tudi orožajo pa bi najrajše čakali do jeseni ali zime; Bolgarom dohaja mnogo Rusov v pomoč, Grkom pa Francozov. Bolgari utegnejo 150.000 mož na noge spraviti, Grki 42.000. Pristopijo še hrabi Črnogorci, ki so

se sprli s Turkom in svojega poslanika iz Carigrada poklicali nazaj, ker jim vedno leganje turško preseda. Vendar Bolgari, Grki in Črnogorci sami bi utegnili preslabi biti zoper Turke in Albance. Važno je toraj, kaj bodo Srbi storili in potem evropske velevlade, zlasti Italija, Avstrija, Ruska, Angleška in Bismark. Beremo, da bodo avstrijski vojaki iz Plevlje dalje marširali v Mitrovico in do Soluna, ako se ganejo Bolgari ali v Albanijo prestopijo italijanski vojaki. — Ob vodi Sem pretepali so se Albanci in Črnogorci; prvih je palo 44. — Rumuni so v nevarni koži; pehani od Bolgarov in Rusov, ker so na sredi med ovima slovanskima narodoma; Rumuni pomnoževajo svojo vojsko za 1 bataljon pri vsakem regimentu. — Ker so Rusi mnogo Judov zasačili kot nihiliste, začeli so ondi sinove Abrahamove nadlegovati. Vsled tega se Judov selijo cele trume v stradajočo Bismarkovo Nemčijo. Tukaj je uže velika stiska zaradi živeža in zasluzka; socijalistične družbe se množijo vkljub ostrej postavi, vseh socijalistov je baje 800.000. Sila kola lomi in Bismark utegne doma dobiti grozno revolucijo. Ta bo tem huša, ker so nemški, socijalisti s francoskimi v zvezi. Judi pa povsod ščujejo s freimaurerji vred. Razkristijanjene narode čakajo strahovite reči: uboštvo, glad, obup in revolucija. — V Severni Ameriki imajo tako dobro letino, da še nikoli takšne; cena pšenice močno pada! — V južni Ameriki so Chilenci vzeli mesto in trdnjavo Aricijo in tako je vsa zemlja v njihovi oblasti, zaradi katere so pričeli boj! — V Afganistanu so Angleži nekoliko uredili deželo s tem, da je bil iz Ruskega prišedši Abdulaman za vladarja ali emira izvoljen. Angleži se pomikajo nazaj v Indijo. — Grozovita nesreča je zadela španjski otok Manillo v Velikem ocejanu. Silni zemlje potresi so porušili mesto. Vsa večja poslopja, stolna cerkva itd. so v razvalinah; veliko ljudi in živine je ubitih; na večih mestih šviga ogenj iz zemlje.

Za poduk in kratek čas.

Štajerska in nemško-liberalno gospodstvo od 1. 1861—1881.

VI. Dnes završimo s številkami preobložene sestavke. Malo še hočemo pogledati nekatere dolgove dežele štajerske in jeno od prednikov podedovano imetje. Da smo zakladu ali fondu gruntne rešitve še 12.000.000 fl. dolžni, to smo uže predzadnjič omenili. Prav za prav bi imeli samo polovico te svote dolžni biti, ko bi nam liberalci vsega ne bili skazili. Ti so namreč kedaj bodi denarje za ta zaklad odmenjene drugam porabili, namesto na bi bili vsako leto nekaj dolga poplačali. Breme bi se bilo v dobrih prejšnjih letih lahko znatno polajšalo. Vsled lehkomišelnega gospodarstva liberalcev pa nas 12.000.000 fl. težki dolg v sedanjih slabih letih nemilo tlači. Letos